

ANALYSE

Bijna een jaar na de toewijzing slaapt er nog altijd geen asielzoeker in het voormalige hotel in Albergen

Toen vorige zomer asielzoekers buiten sliepen in Ter Apel, werd voor het eerst een asielzoekerscentrum opgelegd aan een plaats in Nederland. Deze ‘uitzonderlijke stap’ trof Albergen en stuitte op veel verzet van omwonenden. Het gewenste resultaat, snel meer opvanglocaties creëren, bleef ondertussen uit. Hoe kan dit?

5.1.2e Hotse Smit 6 juni 2023, 05:00

Het voormalige hotel in Albergen waar de asielzoekers zullen worden ondergebracht.Beeld Arie Kievit / de Volkskrant

Was het een verdragingsmanoeuvre van de gemeente Tubbergen, een onbenullige fout van een ingenieursbureau Witteveen+Bos

of heeft toch het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) steken laten vallen? Wat zeker is: een jaar nadat Albergen een asielzoekerscentrum kreeg opgelegd van het ministerie, een unicum in Nederland om sneller opvanglocaties te vinden, heeft het Overijsselse dorpje nog altijd geen azc.

Door een onvolledige vergunningsaanvraag loopt de opening van het asielzoekerscentrum in Albergen andermaal vertraging op. Werd in het prille begin nog aan eind vorig jaar gedacht, inmiddels is duidelijk dat in het voormalige Landhotel 't Elshuys pas op zijn vroegst aan het einde van de zomer asielzoekers terechtkunnen.

Over de auteur

5.1.2e Hotse Smit is regioverslaggever van *de Volkskrant* in Oost-Nederland en verslaat ontwikkelingen in de provincies Overijssel en Gelderland. Eerder schreef hij over landbouw, natuur, voedsel en duurzaamheid

Dat is minstens een jaar nadat staatssecretaris 5.1.2e van der Burg op 16 augustus 2022 zijn Kamerbrief verstuurde met explosieve uitwerking op het Twentse buitengebied. In een tijd dat vluchtelingen in Ter Apel op het gras sliepen, maakte hij erin bekend dat het COA een hotel in Albergen had aangekocht voor de opvang van 300 asielzoekers.

Er volgden racistische uitingen, brandstichting, de oud-eigenaresse van 't Elshuys dook onder. Want 300 asielzoekers opgelegd krijgen voor onbepaalde tijd, dat zag een deel van de grofweg 3.500 inwoners van het dorp niet zitten. Vanwege het dwingende karakter kwam ook het gemeentebestuur in opstand.

Breekijzer

Van der Burg koos voor dwang nadat gesprekken met de gemeente Tubbergen, waar Albergen onder valt, niets opleverden. Dwang betekende in dit geval het zogenoemde Ruimtelijk ordeningsinstrumentarium. Een 'uitzonderlijke stap' waarmee Van der 5.1.2e in staat stelde buiten de gemeente om een omgevingsvergunning te krijgen voor een opvanglocatie.

Het bleek een breekijzer, want gemeente Tubbergen wilde onder voorwaarden alsnog om tafel om te praten over niet-dwingende opvang. Die 'welwillendheid' zorgt nu voor de vertraging.

Eind vorig jaar ging de gemeente akkoord met maximaal de helft van het door Van der Burg gewenste aantal (150 in plaats van 300) asielzoekers naar Albergen. En maximaal voor een periode van tien jaar. Met het ministerie werd verder overeengekomen dat vergunningverlening toch via de gemeente zou lopen.

Omdat het COA 'na een tumultueuze periode' eerst 'on speaking terms' wilde komen met omwonenden, duurde het tot half februari eer de omgevingsvergunning bij de gemeente was ingediend. Om bijna drie maanden later pas van de gemeente te horen dat de aanvraag onvolledig was.

Dwangmiddel

Er moest een 'uitgebreide procedure' worden gevolgd, liet de gemeente op 3 mei weten aan het ingenieursbureau Witteveen+Bos, dat namens het COA de vergunningaanvraag indiende. Met daarbij de snerende opmerking aan het adres van het bureau: 'Wij vragen u om voortaan te zorgen voor een betere afstemming met het COA.'

Witteveen+Bos laat in een reactie weten dat ze inderdaad de indiener zijn, maar dat het COA als aanvragen 'verantwoordelijk is voor de inhoud en volledigheid van alle ingediende documentatie'. Het COA wil 'niet oordelen' over de gang van zaken.

'Wij dachten dat het sneller kon, maar blijkbaar niet', zegt een COA-woordvoerder. 'We gaan aan de slag met de aanvullende vragen voor de vergunning, want wij hebben altijd gezegd: we doen alles wat nodig is om die te krijgen.'

Had het ministerie met de kennis van nu niet toch het dwangmiddel willen doorzetten? 'We willen alle plekken natuurlijk zo snel mogelijk hebben, deze ook', zegt een woordvoerder van de staatssecretaris. 'Maar het COA en het ministerie zetten nu eenmaal het liefst in op vrijwilligheid. Als die gelegenheid zich voordoet, zoals in Albergen, dan gaan we daar alsnog voor.'

Vrijwillige weg niet misbruikt

De casus Albergen toont maar weer hoe gevoelig dwang ligt in Den Haag, en tegelijkertijd hoezeer het middel noodzakelijk lijkt om voortvarend asielbeleid te voeren. Dwang is dan ook het heetste hangijzer in Van der Burgs Spreidingswet, die tot doel heeft asielzoekers eerlijker te verdelen over Nederland. Door de dwingende component in de wet, die Van der Burg in zijn Albergen-brief van augustus vorig jaar al aankondigde, is die nog altijd niet door de Kamers.

De gemeente Tubbergen benadrukt ondertussen met klem dat de vrijwillige weg niet is misbruikt om de opvang in Albergen

verder te vertragen. 'Nee, nee, nee', zegt een woordvoerder. 'Wij willen ons steentje bijdragen aan de opvang van asielzoekers, alleen niet gedwongen.' En over het terugsturen van de vergunningaanvraag: 'Wat aangeleverd moest worden was als het goed is bekend bij het COA.'

Dat de gemeente er bijna drie maanden over deed om te concluderen dat stukken ontbraken, is volgens de woordvoerder geen onwil, maar komt doordat ook de brandweer, omgevingsdienst en juristen moesten meekijken. 'Dat kost gewoon tijd.'